

VERGİDE GÜNDEM

M. FATİH KÖPRÜ / EY DİREKTÖR
fatih.kopru@tr.ey.com
www.vergidegundem.com

İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATINDA YENİ DEĞİŞİKLİKLER

Geçtiğimiz ay yayımlanan 7316 sayılı yasayla sosyal güvenlik mevzuatında yer alan teşvik, destek ve ödenekler konusunda bazı değişiklikler yapıldı. Buna göre tüm sektörler için nakdi ücret desteği tutarları nisan ayı ve sonrası için günlük 50 TL'ye yükseltildi.

Pandemiyle mücadelede bir yılı aşkın süredir devam ediyor. Her geçen gün yeni önlemler açıklanıyor, aşılama çalışmaları da bir yandan devam ediyor. Son günlerde iş ve sosyal güvenlik alanında yaşanan gelişmelere baktığımızda ise daha önce uzatılmayacağı açıklanan kısa çalışma ödeneği uygulamasının üç ay daha uzatıldığını görüyoruz. Bunun yanında bir önemli gelişme de fesih yasağı ve ücretsiz izin uygulamasında gerçekleştirilen süre uzatımları. Bu yazımızda iş ve sosyal güvenlik alanında son günlerde gerçekleştirilen bazı önemli değişiklikleri özetlemek istedik.

KISA ÇALIŞMA UZATILDI

31 Ocak 2021 tarihine kadar (bu tarih dahil) kısa çalışma başvurusunda bulunmuş olan işyerleri için kısa çalışma ödeneği süresi 1 Nisan'dan başlamak üzere 30 Haziran 2021 tarihine kadar tüm sektörler için üç ay uzatıldı. Uzatma, 23 Nisan'da yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile gerçekleştirildi.

FESİH YASAĞI VE ÜCRETSİZ İZİN UZATILDI

Bilindiği üzere; fesih yasağı ve ücretsiz izin ilk olarak 7244 sayılı Kanun ile getirilmiş ve üç ay süre ile (17.04.2020-17.07.2020 tarihleri arasında) uygulanmıştı. Çeşitli defalar uzatılan bu süreler son olarak 30 Nisan günü yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 17 Mayıs 2021 tarihinden 30 Haziran 2021 tarihine kadar uzatıldı.

Ancak hatırlatmakta fayda var;

- Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler,
- Belirli süreli iş veya hizmet sözleşmelerinde sürenin sona ermesi,
- İşyerinin herhangi bir sebeple kapanması ve faaliyetinin sona ermesi,
- İlgili mevzuatına göre yapılan her türlü hizmet alımları ile yapım işlerinde işin sona ermesi,

halleri işten çıkarma yasağının kapsamı dışında kabul ediliyor.

Yine, işçinin her türlü istifa etmesi, emeklilik başvurusu, yaş haricinde diğer koşulları doldurması suretiyle kıdem tazminatı talebiyle işten ayrılmak istemesi gibi haller de işten çıkarma yasağı kapsamı dışında bulunuyor.

NAKDİ ÜCRET DESTEĞİ

Geçtiğimiz ay yayımlanan 7316 sayılı yasayla sosyal güvenlik mevzuatında yer alan teşvik, destek ve ödenekler konusunda bazı değişiklikler yapıldı. Buna göre tüm sektörler için nakdi ücret desteği tutarları 2021 yılı nisan ayı ve sonrası için günlük 50 TL'ye yükseltildi. Ayrıca daha önce bu ödemelerden damga vergisi kesintisi yapılırken, 30 Nisan'dan sonraki ödemeler için bu kesinti yapılmayacak.

Bunun dışında NACE Rev.2 Ekonomik Faaliyet Sınıflamasına göre yandaki tabloda belirtilen faaliyet sektörlerinde yer alan işyerlerinde 2021 yılı mart ayında/döneminde iş sözleşmesi bulunan sigortalılardan işveren tarafından ücretsiz izne ayrılanlara, işe giriş tarihine bakılmaksızın 2021 yılı nisan ve mayıs ayları için nakdi ücret desteği verilecek.

NACE kodu	Açıklama
56	Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri
61.90.05	İnternet kafelerin faaliyetleri
85.51.03	Spor ve eğlence eğitim kursları (futbol, dövüş sanatları, jimnastik, bincilik, yüzme, dalgıçlık, paraşüt, bric, yoga, vb. eğitimi ile profesyonel spor eğitimcilerinin faaliyetleri dahil, temel, orta ve yükseköğretim düzeyinde verilen eğitim hariç)
93.11.01	Spor tesislerinin işletilmesi (futbol, hokey, paten, golf vb. sahaları, yarış pistleri, stadyumlar, yüzme havuzları, tenis kortları, bowling alanları, boks arenaları, vb. tesisler)
93.12.07	Yüzme kulüplerinin faaliyetleri
93.13.01	Form tutma ve vücut geliştirme salonlarının faaliyetleri
93.19.05	Bilardo salonlarının faaliyetleri
93.21.01	Eğlence parkları ve lunaparkların faaliyetleri
93.29.02	Düğün, balo ve kokteyl salonlarının işletilmesi
93.29.03	Oyun makinelerinin işletilmesi
96.02.01	Güzellik salonlarının faaliyetleri (cilt bakımı, kaş alma, ağda, manikür, pedikür, makyaj, kalıcı makyaj vb.nin bir arada sunulduğu salonlar) (sağlık bakım hizmetleri hariç)
96.04.01	Hamam, sauna, vb. yerlerin faaliyetleri
96.04.02	Kaplıca, ılıca, içmeler, spa merkezleri, vb. yerlerin faaliyetleri (konaklama hizmetleri hariç)
96.04.03	Zayıflama salonu, masaj salonu, solaryum vb. yerlerin işletilmesi faaliyetleri (form tutma salonlarının ve diyetisyenlerin faaliyetleri hariç)

Yukarıdakiler dışındaki sektörlerde ise nakdi ücret desteği ancak 17 Nisan 2020 tarihinden önce iş akdi bulunan sigortalılara ödenebiliyor.

SGK PRİMİ DESTEĞİ

Yukarıdaki tabloda belirtilen faaliyet kodlarında faaliyet gösteren özel sektör işyerlerinde 2021 yılı mart ayına/dönemine ait muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılar için 2021 yılı nisan ve mayıs aylarında prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanacak SGK primlerinin tamamı, bu işverenlerin SGK'ya ödeyecekleri primlerden mahsup edilmek suretiyle işsizlik fonundan karşılanacak.

Bu destekten faydalanmak için ilgili muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin yasal süresi içerisinde verilmesi, primlerin yasal süresinde ödemesi, SGK'ya borç olunmaması (yapılandırma hariç), kayıt dışı-sahte sigortalı tespit edilmemesi gerekiyor.

KOD 29 DEĞİŞTİ

Bilindiği üzere sigortalının işten ayrılış nedeni (kodu) alanına hizmet akdi sona eren sigortalının işten ayrılış nedeni işaretleniyor. SGK tarafından 1 Nisan 2021 tarihinde yayımlanan Genelge (2021/9 sayılı) ile işten çıkış kodları yeniden düzenlendi.

Yapılan değişikliklerle; kamuoyunda Kod 29 olarak bilinen, "29- İşveren tarafından işçinin ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı davranışı nedeni ile fesih"

kodu çıkarılırken, 42-50 kodlu işten ayrılış nedenleri listeye eklendi.

GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİ HESABI

Hastalık ve analık sigortasından ödenecek olan geçici iş göremezlik ödeneğine esas günlük kazancın hesabında değişiklik yapıldı. Mevcut durumda geçici iş göremezlik ödeneği hesaplaması, sigortalının son üç ay ortalama prime esas kazanç tutarları üzerinden yapılıyordu. Yeni düzenleme uyarınca hastalık ve analık ödenek hesabında son üç ay yerine artık sigortalının son 12 ayda bildirilen prime esas kazançları esas alınacaktır.

İş göremezliğin başladığı tarihten önceki son bir yıl içinde 180 günden az kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olanlar için ise hastalık ve analık ödeneğine esas alınacak günlük kazanç, iş göremezliğin başladığı tarihteki günlük prime esas kazanç alt sınırının iki katını geçemeyecektir.

GEÇMİŞE DÖNÜK BAŞVURU İMKÂNI

Mevcut durumda faydalanılmayan veya eksik faydalanılan sosyal güvenlik prim teşviki, destek ve indirimlerinden en çok altı ay geriye dönük olarak yararlanılabiliyordu. Yapılan değişikliklerle bu uygulamaya son verildi.

1 Mayıs 2021 tarihinden sonra teşviklerden sadece cari olarak faydalanılabilecek, unutulmuş/eksik faydalanılan teşvikler için geçmişe dönük değişiklik talebinde bulunulamayacak.

